

AGROLESNÍCKE SYSTÉMY: SILVOPASTORÁLNE

Založenie farmy	2003
Špecializácia	Ekologický chov dobytka
Rozloha farmy	250 ha
Počet zamestnancov	10
Rok založenia agrolesníckych plôch	2018-2019
Adresa	Turová, kataster obce Budča (okres Zvolen)
Webová stránka	www.farmaturova.sk

Farma Turová sa **chovu mäsových plemien hovädzieho dobytka** venuje od roku 2006. Od roku 2008 je celý chov registrovaný **v systéme ekologického poľnohospodárstva**, kde je nutné dodržiavať prísne stanovené pravidlá. Farma hospodári na približne 235 hektároch poľnohospodárskej pôdy, ktorá slúži ako krmovinová základňa pre dobytok. Od začiatku bol hlavným produktom farmy mäsový dobytok a v menšej miere bioseno. Vzhľadom na neexistenciu bitúnku, ktorý by bol schopný porážať hovädzí dobytok v BIO kvalite, boli všetky ich zvieratá zvyčajne zmiešané so zvieratami z neekologického chovu v jednom kamióne, ktorý ich odviezol na porážku alebo ďalší výkrm do zahraničia. Uvedená medzera na trhu ich inšpirovala k **výstavbe ekologického bitúnku určeného na porážku hovädzieho dobytka**.

Farma sa dlhodobo venuje **výrobe a obchodu s balíkovým senom**. Od roku 2006 prevádzkujú na farme **chov dojčiacich kráv** a od roku 2008 je celá farma prevádzkovaná v systéme ekologického poľnohospodárstva. V roku 2013 bola na farme spustená prevádzka **bitúnku na spracovanie ekologického hovädzieho dobytku**. Farma nemá skúsenosti s pestovaním stromov a s agrolesníckymi opatreniami.

Prvé agrolesnícke postupy začali aplikovať v období 2013-2014, a to úpravou existujúcich zarastených, pôvodných pasienkov. Pri ich čistení nebola realizovaná celoplošná likvidácia existujúcich drevín, ale **cielené čistenie náletových drevín, úpravy konárov existujúcich solitérnych drevín**. Hlavným účelom tejto činnosti bolo presvetlenie porastov a umožnenie rastu pastvy. Súčasťou "rekultivácie" bola aj úprava drevín odstránením spodných konárov, aby plocha pod nimi bola mechanizačne prístupná. Zároveň bol realizovaný **klasický prísev kultúrnych tráv**. Celý postup bol realizovaný intuitívne s cieľom získať pastevnú plochu, ktorá by bola pre zvieratá v teplom letnom období hodnotnejšia. Takto získané plochy boli "deklarované" ako plochy spôsobilé na platbu vo vzťahu k Poľnohospodárskej platobnej agentúre.

- Na základe overených postupov (čistenie náletových drevín, presvetlenie porastu a ďalšie) by chceli uplatniť tieto činnosti vo väčšom rozsahu aj na ďalších plochách. Očakávajú skvalitnenie pastvy pre svoj dobytok.
- Zároveň by chceli uvedený postup aplikovať aj na plochách, ktoré sú využívané prvotne na kosenie.
- Postupne by chceli pristúpiť aj k čisteniu pôvodných historických terás a vytvoreniu/obnoveniu pôvodnej pásovej drevinovej vegetácie v katastrálnom území Kašová Lehôtka.

V minulosti na farme postupovali čisto intuitívne. S pojmom agrolesníctvo sa prvýkrát stretli v lete 2019. Informácie boli následné čerpané z internetu. Dotácie neboli poberané.

Podľa ich názorov by bolo vhodné, aby sa agrolesníctvo kombinovalo aj s ostatnými opatreniami zvyšujúcimi ekologickú hodnotu krajiny, ako sú vodozádržné opatrenia resp. poľnohospodárske postupy vhodné do agrolesníctva. Z tohto dôvodu treba pripraviť školenia/kurzy, kde by bolo možné získať praktické rady pre implementáciu týchto opatrení.

SPÔSOB ZALOŽENIA AGROLESNÍCKYCH PORASTOV

Ako už bolo uvedené doteraz, farmári postupovali intuitívne a na základe vlastných skúseností. V závislosti od charakteru pôvodných – ponechaných stromov bol dodržiavaný spon cca 10-15 m. Vyvetvovacími píliami boli odstraňované konáre v spodných etážach.

HROZBY/VÝZVY/DOPORUČENIA

- Veľký problém predstavuje **enormne premnožená diviacia zver**, ktorá upravené plochy viacnásobne rozryla, čím do značnej miery znížila ich prácu.
- **Nevhodná legislatíva a nepochopenie záležitostí zo strany úradov** predstavujú hlavné hrozby.
- Výzvou bude preto úprava legislatívy, zaradenie agrolesníckych systémov medzi plochy spôsobilé na platbu zo strany Poľnohospodárskej platobnej agentúry, vypracovanie správnych praktík a postupov a ich prepojenie s vodozádržnými opatreniami.

Počas úpravy zarastených (bielych) plôch sa farma často dostala do sporu s Poľnohospodárskou platobnou agentúrou. Z dôvodu naplnenia zmyslu agrolesníctva, pristúpili k "rekultivácii" takýchto plôch citlivo a ponechali potrebné solitérne dreviny, Poľnohospodárska platobná agentúra im viackrát znížila uznanú výmeru. Bolo to najmä v prípadoch, kedy plocha bola posudzovaná leteckým snímkovaním. Pri tomto spôsobe kontrolóri pravdepodobne nie sú schopní posúdiť rozsah poľnohospodárskej činnosti pod korunami stromov, pričom sa tam nachádza zapojený trávny porast, ktorý je intenzívne využívaný ako pasienok.

PLÁNY DO BUDÚCNOSTI

V budúcnosti by na farme chceli pokračovať v **dočisťovaní tzv. bielych plôch silvopastorálnym spôsobom**. Zároveň majú záujem overiť možnosti kombinácie agrolesníctva s vodozádržnými opatreniami. Vzhľadom na zameranie farmy na produkciu biosena, **chcú pristúpiť aj k založeniu pásov drevín, ktoré by mali byť cielene zakladané po vrstevniciach**.

RADA NA ZÁVER

Odkaz od farmárov z Turovej znie:

„Vzhľadom na prepojenie poľnohospodárstva a lesníctva je nevyhnutné, aby farmár získal základné znalosti z oblasti lesníctva, resp. krajiny tvorby.“

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Biofarma, ekologický chov dobytka, silvopastorálne systémy, pasienky

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

